

AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	30 juli 2024	Behandelend ambtenaar	M. Hesseling / E. van der Woude
Datum agendering	28 november 2024	E-mailadres	e.vanderwoude@waadhoeke.nl
Onderwerp	Duurzaamheidsagenda 2025-2028	Telefoonnummer	
Portefeuillehouder	J. Dijkstra		
Samenvatting	De duurzaamheidsagenda 2025-2028 “Op nei in Duorsume gemeente” is een belangrijk vervolg op de huidige duurzaamheidsagenda en geeft invulling aan het hoofddoel om in 2040 energieneutraal te zijn. Ook geven we met deze agenda richting aan de ambities ten aanzien van duurzaamheid op de thema’s natuur, biodiversiteit, grondstoffen, circulair en als gemeente zelf het goede voorbeeld geven. Met het vastgestelde beleid kunnen we aan de slag gaan met de uitvoering om de duurzaamheidsdoelen te behalen.		

Voorstel

1. De geactualiseerde duurzaamheidsagenda 2025-2028 vast te stellen.
2. De structurele financiële gevolgen van de duurzaamheidsagenda ter hoogte van € 192.500 in 2026 tot € 392.500 in 2028 mee te nemen in de kadernota 2026-2029.
3. De incidentele financiële gevolgen van de duurzaamheidsagenda ter hoogte van € 195.000 te dekken ten laste van de post onvoorzien eenmalig.

Aanleiding

In 2020 heeft de gemeenteraad de Duurzaamheidsagenda Waadhoeke vastgesteld met een looptijd van vier jaar. De drie programmalijnen in de agenda omvatten verschillende projecten ter uitvoering in de jaren 2020-2024. Met de uitvoering van deze projecten heeft Waadhoeke belangrijke stappen gezet naar een duurzamere gemeente. Dit betekent niet dat het werk nu 'klaar' is. We worden er steeds vaker mee geconfronteerd dat er grote duurzaamheidsproblemen zijn over de hele wereld. De urgentie om in te zetten op duurzaamheid wordt daarmee alleen maar groter. Daarom wordt er een vervolg gegeven aan de huidige duurzaamheidsagenda. Dat doen we door een actualisatie van ons huidige beleid en het oppakken van nieuwe projecten. Hiermee geven we uitvoering aan de startnotitie die op 28 maart 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Beoogd (meetbaar) effect

Door het vaststellen van de geactualiseerde Duurzaamheidsagenda 2025-2028 kunnen vervolgstappen worden gezet in beleid en projecten. Op die manier kunnen we meebewegen met, en inspelen op, huidige ontwikkelingen en de te behalen doelstellingen: een energie-neutrale gemeente in 2040 en de EU- en Rijksdoelstellingen voor 2050.

Motivering

1.1 De duurzaamheidsagenda 2025-2028 is nodig om onze de doelen te behalen en aan onze wettelijke taken te voldoen.

Door het vaststellen van het duurzaamheidsbeleid inclusief de uitvoering (projecten + budget) kan Waadhoeke stappen blijven zetten naar een energie-neutrale gemeente in 2040 en de doelstellingen op het gebied van circulaire economie en biodiversiteit.

1.2 De duurzaamheidsagenda 2025-2028 speelt in op de actualiteit.

De afgelopen jaren zijn er diverse ontwikkelingen geweest rond duurzaamheid, zowel op Europees, landelijk als gemeentelijk niveau. In de geactualiseerde agenda staan deze ontwikkelingen beschreven en spelen we daar op in. De drie programma's van de duurzaamheidsagenda *Oars met Enerzij omgean*, *Oars mei Natuer omgean* en *Oars mei Grunstoffen omgean*, sluiten aan op de drievoudige crisis zoals de EU die benoemt: klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en vervuiling. Voor alle programma's zijn nieuwe projecten opgenomen. Daarbij is het biodiversiteitsactieplan (BAP) geïntegreerd en komt het BAP als separaat document te vervallen. Omdat Waadhoeke zelf een voorbeeld wil zijn in duurzaam handelen heeft 'Sels Oars' een duidelijke plek gekregen in de agenda.

1.3 De geactualiseerde duurzaamheidsagenda 2025-2028 is opgesteld conform de vastgestelde startnotitie.

Op 28 maart heeft de gemeenteraad de startnotitie 'actualisatie duurzaamheidsagenda' vastgesteld. Met de voorliggende duurzaamheidsagenda wordt voldaan aan de afspraken die gemaakt zijn in deze notitie.

2.1 Structurele uitbreiding is nodig op de projecten van de Duurzaamheidsagenda uit te voeren.

In de Duurzaamheidsagenda 2025-2028 willen we voor ruim 14 miljoen investeren om onze doelen te kunnen behalen. Voor het overgrote deel is al dekking uit gemeentelijke middelen en Rijksmiddelen. Ook zetten we ons ook deze periode weer maximaal in om subsidiestromen aan te boren. Toch zijn er aanvullende structurele middelen nodig. Deze budgetaanvragen worden meegenomen in de kadernota

2026-2029 om een integrale afweging mogelijk te maken. Zie voor een uitgebreide toelichting onder de kop financiën.

3.1 Er zijn incidentele middelen nodig om ook in 2025 al aan de slag te kunnen.

De structurele budgetaanvragen worden meegenomen in de kadernota 2026-2029. Maar om volgend jaar, vooral op de programmalijn 'Oars mei natuer omgean', ook al te kunnen beginnen met de uitvoering zijn incidentele middelen nodig. Hiervoor doen we een beroep op post onvoorzien eenmalig, welke na de laatst vastgestelde begrotingswijziging (de 7^e wijziging 2024) nog € 672.680 groot is. Het is wel van belang om de actualiteit met betrekking tot deze post te bewaken omdat de Duurzaamheidsagenda eerst nog in het Kernteam wordt besproken en pas op 28 november op de raadsagenda staat.

Kanttelingen/risico's

1.1 De duurzaamheidsagenda omvat nog niet het totale spectrum van de transitie naar een duurzame samenleving.

In de duurzaamheidsagenda 2025-2028 wordt gekeken naar wat er nu speelt op het gebied van duurzaamheid en welke doelen er te behalen zijn. Door constante, snelle ontwikkelingen en achterlopende data is het onmogelijk alles mee te nemen in deze duurzaamheidsagenda. Met deze agenda spelen we in op de huidige situatie en de ontwikkelingen waarvan we nu weten dat ze de komende jaren aan de orde zijn.

Alternatieven

Een alternatief is om de duurzaamheidsagenda niet vast te stellen. Dit betekent dat er geen vervolg komt op de huidige duurzaamheidsagenda. Hierdoor ontstaat er vertraging bij het uitvoeren van de (wettelijke) taken die de gemeente doet op het gebied van duurzaamheid. Met als gevolg dat Waadhoeke niet aan haar eigen doelstellingen kan voldoen en geen bijdrage kan leveren aan de landelijke en EU-doelstellingen.

Vervolg

Aan het kernteam, op 24 september, wordt gevraagd of de duurzaamheidsagenda 2025-2028 klaar is voor besluitvorming of dat er aanvullingen nodig zijn. De input uit deze sessie wordt verwerkt en het aangepaste concept wordt, indien nodig, in oktober voorgelegd aan het college. Het kernteam bepaalt of het stuk goed genoeg is voor behandeling in de raad op 28 november 2024.

Participatie

Op 3 juni hebben we invulling gegeven aan het, in de startnotitie, afgesproken participatieproces voor de duurzaamheidsagenda. In het dorpshuis in Ried hebben we samen met 20 deelnemers een waardevolle avond gehad waarbij we de drie thema's uit de duurzaamheidsagenda hebben besproken. De thema's '*Oars met Enerzjy omgean*', '*Oars mei Natuer omgean*' en '*Oars mei Grunstoffen omgean*', zijn in kleine groepjes besproken zodat alle informatie per groep opgehaald kon worden. Deze informatie en hoe deze is verwerkt kunt u terugvinden in de bijlage (bijlage 3: participatieavond dorpshuis Ried). Naast betrokken inwoners waren er inwoners die zich bezig houden met natuureducatie, was er een vertegenwoordiging vanuit de jongerenraad en waren er meerdere inwoners die werken in de agrarische sector.

Financiën

Voor de uitvoering van de projecten uit de Duurzaamheidsagenda 2025-2028 zijn structurele én incidentele middelen nodig. Voor het overgrote deel van de uitvoering is dekking van de uitgaven in de begroting aanwezig.

De financiële gevolgen van het programma 'Sels Oars' komen niet in de beslispunten en het financiële overzicht terug omdat dit een intern gerichte aanpak is en uit bestaande budget gedekt kan worden.

Voor de twee grote projecten uit 'Oars mei Enerzjy omgean', namelijk de 'Lokale aanpak Isolatie (LAI)' en de 'Uitvoeringsmiddelen (CDOKE)' geldt dat we ze opnemen als structureel inzetbare middelen. Dit is te zien in de financiële tabellen. Echter, we hebben middelen, via SpUK-uitkeringen, tot en met 2025 gekregen. Voor beide regelingen geldt dat het Rijk ze bestempelt als structureel. De LAI kunnen we vanaf dit jaar weer aanvragen voor de periode na 2025 en de CDOKE middelen zitten vanaf 2026 in het Gemeentefonds.

De projecten uit de Duurzaamheidsagenda 2025-2028 starten voor een deel ook vanaf 2025. Maar een aantal projecten is al gestart tijdens de huidige duurzaamheidsagenda. In het onderstaande overzicht beginnen we daarom bij 2024. Onderstaande tabellen corresponderen met de financiële tabellen in de duurzaamheidsagenda onder elke programmalijn. In het overzicht is te zien voor welke programmalijnen we over middelen beschikken en welke structurele en incidentele middelen nog nodig zijn.

Financieel overzicht Duurzaamheidsagenda 2025-2028

	2024 t/m 2028		2024	2025	2026	2027	2028
Oars mei Enerzjy omgean	€ 12.547.500	I&S	€ 2.780.500	€ 2.825.500	€ 2.456.500	€ 2.242.500	€ 2.242.500
Oars mei Natuer omgean	€ 1.135.000	I&S	€ 32.500	€ 182.500	€ 195.000	€ 375.000	€ 350.000
Oars mei Grunstoffen omgean	€ 934.500	I&S	€ 117.500	€ 119.000	€ 239.000	€ 229.500	€ 229.500
	€ 14.617.000		€ 2.930.500	€ 3.127.000	€ 2.890.500	€ 2.847.000	€ 2.822.000
	Inc		Str 2024	Str 2025	Str 2026	Str 2027	Str 2028
Oars mei Enerzjy omgean	€ 1.235.000		€ 2.275.500	€ 2.275.500	€ 2.276.500	€ 2.242.500	€ 2.242.500
Oars mei Natuer omgean	€ 195.000		€ 32.500	€ 77.500	€ 150.000	€ 330.000	€ 350.000
Oars mei Grunstoffen omgean	€ 28.500		€ 108.000	€ 109.500	€ 229.500	€ 229.500	€ 229.500
	€ 1.458.500		€ 2.416.000	€ 2.462.500	€ 2.656.000	€ 2.802.000	€ 2.822.000
Dekking kosten door gemeente	€ 568.500		€ 135.500	€ 180.500	€ 180.500	€ 180.500	€ 180.500
Dekking kosten door rijk	€ 695.000		€ 2.280.500	€ 2.282.000	€ 2.283.000	€ 2.249.000	€ 2.249.000
Nog te dekken	€ 195.000		€ 0	€ 0	€ 192.500	€ 372.500	€ 392.500

Specificatie structureel benodigde middelen

Str 2025	Str 2026	Str 2027	Str 2028				
	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	4.h: Monitoring flora/fauna			
	€ 22.500	€ 22.500	€ 22.500	4.f: Verhogen werkbudget			
	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	4.k: Uitbreiding subsidie water/klimaat			
	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	5.k: Optimaliseren inzamelvoorzieningen			
	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	5.l: Invoering Diftar			
		€ 30.000	€ 30.000	4.b: Operatie Steenbreek			
		€ 50.000	€ 50.000	4.c: Subsidie voedselbossen/pluktuinen			
		€ 100.000	€ 100.000	4.j: Vergroenen gemeenteground			
			€ 10.000	4.d: Bekendheid vergroten pluktuinen			
			€ 10.000	4.e: Habitatverbetering bestuivers			
€ 0	€ 192.500	€ 372.500	€ 392.500				

De structurele financiële gevolgen van de duurzaamheidsagenda ter hoogte van € 192.500 in 2026 tot € 392.500 in 2028 die we uit eigen middelen moet dekken worden meegenomen in de kadernota 2026-2029.

Specificatie incidenteel benodigde middelen

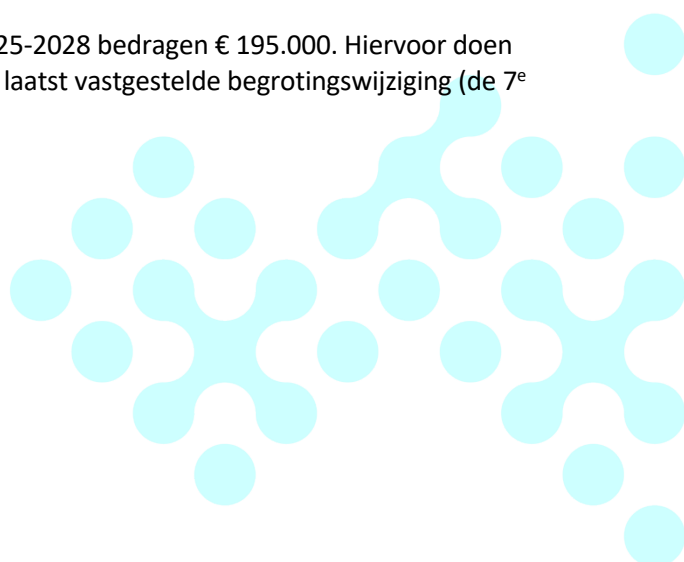
€ 60.000	Project 4.g Ontwikkelen natuurkaart Waadhoeke	
€ 45.000	Project 4.l Kruidenrijke akkerlanden, 1001 hectare	
€ 90.000	Project 4.m Subsidieregeling boerenerven in het groen.	
€ 195.000		

De incidentele gevolgen van de duurzaamheidsagenda 2025-2028 bedragen € 195.000. Hiervoor doen we een beroep op post onvoorzien eenmalig, welke na de laatst vastgestelde begrotingswijziging (de 7^e wijziging 2024) nog € 672.680 groot is.

Bijlagen

Bijlage 1: Duurzaamheidsagenda 2025-2028

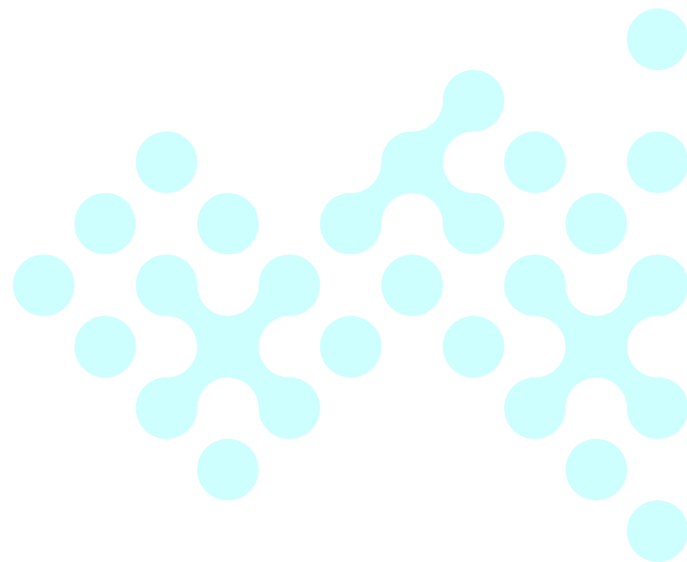
Bijlage 2: Startnotitie

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

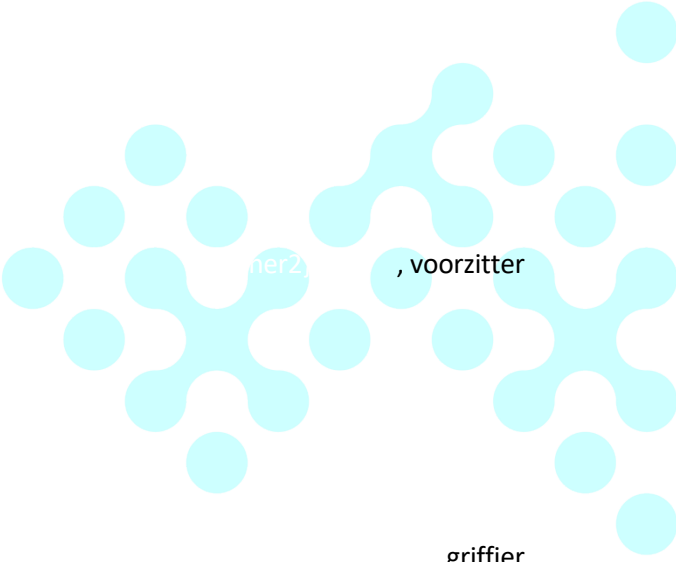
NR.: 2024-012627

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 30 juli 2024;

1. De geactualiseerde duurzaamheidsagenda 2025-2028 vast te stellen.
2. De structurele financiële gevolgen van de duurzaamheidsagenda ter hoogte van € 192.500 in 2026 tot € 392.500 in 2028 mee te nemen in de kadernota 2026-2029.
3. De incidentele financiële gevolgen van de duurzaamheidsagenda ter hoogte van € 195.000 te dekken ten laste van de post onvoorzien eenmalig.

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 28 november 2024 ,

ner2, , voorzitter ,
griffier

Dit document is digitaal ondertekend.